WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 49. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 14-го БЕРЕЗНЯ 1958 ПЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 14, 1958 No. 49. VOL. LXV.

СЕНАТ ПРИЗНАВ 1.8 БІЛЬЙОНА ДОЛЯРІВ НА БУДІВЕЛЬНУ ПРОГРАМУ

Вашингтон. — Увечорі 12-го березня ц. р. Сенат прийняв законопроєкт про асиґнування 1,850,000,000 долярів на приспішення будівельної програми. Цей законопроєкт є першим більшим заходом у рямцях антирецесійної кампанії, започаткованої офіційними чинниками. Прийнято його одноголосно, 86 голосами проти 0. Після прийняття Сенатом законопроєкт переходить негайно на розгляд Палати Репрезентантів, де — як сподіваються — він буде прийнятий без більшої затримки. Метою прийнятого законопроєкту є приспішити будівництво нових 200,000 домів, що дасть в цьому році працю яким 500,000 робітників. Водночас із цим Сенат тільки голосом віце-президента Ніксона прийняв гаряче оспорювану пропозицію в справі приспішення будування домів для воєнних ветеранів, проти якої і за якою висловилася рівна кількість сенаторів (47 проти 47). Ця пропозиція, якщо буде прийнята Палатою Репрезентантів, дозволить збільшити процентову ставку із 4 і пів до 4 і три четвертих процента від позичок на доми, забезпечених Адміністрацією Ветеранів. Приспішено ухвалення законопроєкту передусім з огляду на різкий спад будівельних робіт в лютому ц. р. Разом із законопроєктом про приспішення будівельної програми в Конґресі вирішено започаткувати низку дальших заходів, спрямованих на припинення економічної рецесії. Так, 93 голосами проти 1 прийняв Сенат резолюцію з вимогою до президента Айзенгавера приспішити видаткування, асиґновані вже Конґресом в рямцях заплянованої урядом програми про публічні роботи. Єдиним опонентом проти цієї резолюції був республіканський сенатор Норрис Коттон з Ню Гемпшир. Комісія Палати Репрезентантів для справ збройних сил прийняла 24 голосами проти двох подібну резолюцію про приспішення мілітарних публічних робіт. Обидві резолюції були підтримувані гаряче республіканцями, які у своїх виступах підкреслювали урядові заходи, започатковані вже в цьому напрямку. Провідник демократів у Палаті Репрезентантів Сем Рейбирн заявив теж, що ще перед Великодними святами в Палаті буде прийнятий законопроєкт про збільшення допомог на випадок безробіття і про продовження часу їх виплат.

Підземну експльозію атомової бомби занотовано на віддалі 2,320 миль

Вашингтон. — 19 вересня 1957 р. на дослідній площі в Неваді відбулася в кінці 1,900 стопового тунелю пробна експльозія атомової бомби, про яку тоді було повідомлено, що цю експльозію занотувала сейсмографічна стація в Каліфорнії у віддалі 250-ох миль. Дехто вже тоді сумнівався в точності цього повідомлення, яке є важливе для договору про контролю атомового зброєння, чи радше розброєння. Ці сумніви привели до того, що тепер повідомляють про те, що цю підземну експльозію в Неваді занотувала була сейсмографічна стація недалеко Фербенксу на Алясці, це знашить на віддалі 2,320 миль від місця вибуху. З цього виходить, що сейсмографи викривали б пробні атомові експльозії навіть тоді, коли їх переводили б глибоко й далеко під землею.

Бразилія потребує фінансової допомоги

Ріо де Жанейро. — Бразилія находиться в тяжкій фінансовій кризі, що без допомоги ззакордону не є можливе поліпшення економіки країни. Уряд конче потребує фінансової допомоги від чужих держав, щоб мати гроші на імпорт чужих потрібних товарів і щоб виплатити закордонні зобов'язання. Уряд майже не має резерви закордонних валют, і йому негайно потрібна допомога в американських долярах. Довір'я до бразилійської валюти зменшується. 8 місяців тому один доляр коштував 65 крузейрів, 3-го березня — 100, а 11-го березня 110 крузейрів. Банкіри передбачають, що вартість 1 доляра дійде до 120 крузейрів, якщо люди кинуться купувати доляри, щоб рятувати свою ощадність в крайовій валюті. Бразилійський уряд вже просив уряд ЗДА про позичку, так само звернувся він за позикою і до Міжнародного Монетарного Фонду, від якого хотів би позичити 37,500,000 долярів для підтримки своєї валюти.

ПОМЕР ДЕМОКРАТИЧНИЙ КОНҐРЕСМЕН ДЖАН ДЖ. ДЕМПСІ

Вашингтон. — У шпиталі Джорджа Вашингтона 12 березня помер демократичний конґресмен із Ню Мексіко 78-річний Джан Дж. Демпсі. Він почав працювати у віці 13-ох років у Брукляні, Н. Й., але в 1920 році перенісся до Ню Мексіко, де працював як урядовець, а пізніше був губернатором впродовж двох каденцій і конґресменом від 1935-1941 і від 1951 до смерти. Помер внаслідок комплікації під час вірусової інфекції.

В АМЕРИЦІ

● **Губернатор стейту Арканзо Орвел Е. Фобус,** відомий з боротьби проти інтеґрації у центральній середній школі в Литтл Року, заявив, що буде старатися про свій перевибір восени ц. р. Його друга каденція вже закінчується, і він хоче бути третій раз губернатором. Фобус має поважні вигляди на перемогу в виборах.

● **Арґентинський уряд** запросив Айзенгавера і його дружину на інавґурацію президента Артура Фрондізі, що відбудеться в Буенос Айресі 1-го травня цього року. Ще невідомо, чи Президент зможе скористати з цього запрошення.

● **У Ґрінічі,** Коннектикат, одночасно згинуло шість собак, отруївшись стрихніною. Сталося це в різних місцях. Поліція гадає, що хтось дозволив собі так злобно пожартувати, або ж собаки з'їли отруту, призначену для щурів.

● **Доньці Теодора Рузвелта,** пані Аліс Рузвелт-Лонґворт показали список страв, що їх подадуть гостям на прийнятті для відзначення сторіччя з дня народження президента, щоб вона ствердила, чи список відповідає його смакові. Пані А. Лонґворт сказала, що її батько їв прості харчі, але багато. Він мало пив і зовсім не курив. Гостям дозволяв курити, але гнівався, коли курила донька.

● **У Бостоні,** Масачусетс, мають оперувати серця п'ятьох бельгійських дітей, які потребуватимуть багато крови для трансфузії. Кров має бути перелита впродовж 24-ох годин після операції. Панна Мері Шерман і Роберт Золлнер вербують охочих дати кров для цих дітей.

● **75-річний Ралф Розенберґ** з Асбирі Парку ще в грудні 1956 року залишив в автобусі „Сірий Хорт" ручну валізку, в якій було $14,000. Ще тоді заявив він про це дирекції автобусної лінії. Тепер Розенберґа повідомлено, що цими днями його валізку передала дирекції невідома особа. Гроші були нерушені.

ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ ПЛАТЕНЬ ВІЙСЬКОВИКІВ

Ген. Р. МекЦ. Пейт (ліворуч), командант Корпусу Морської Піхоти, та адм. А. Бирк, шеф Морських Операцій, конферують із сен. Джаном Стеннісом, головою сенатської комісії для справ збройних сил у справі підвищення платень для американських вояків та офіцерів збройних сил.

Президент і Андерсон вирішили не спішитися з редукцією податків

Вашингтон. — 12-го березня президент Айзенгавер відбув нараду з своїми головними економічними дорадниками і після того секретар скарбу Роберт Б. Андерсон склав журналістам таку заяву: „Не зроблено жадного рішення в справі податків". Та рішення в цій справі, яке б воно не було, може запасти аж тоді, коли вияснитьcя теперішня тенденція в економіці. Уряд вирішуватиме цю справу після нарад із представниками Конґресу. Андерсон зазначив, що уряд дбає про те, щоб поліпшити економіку країни, але не забуває також про те, щоб не збільшувати в економіці інфляційної тенденції. Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гагерті повідомив, що 13-го березня відвідає Президента делеґація виконного комітету Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Орґанізацій, щоб обговорити справу господарської знижки. Волтер Рутер пропонує, щоб впродовж 90-ох днів не стягали робітникам прибуткового податку, і так прибутки робітників кожного тижня зросли б на 500,000,000 дол., які видавали б на купівлю товарів і поліпшення економіки.

Остерігає проти 10-більйонового федерального дефіциту

Оклагома Ситі, Оклагома. — Виконний директор корпорації Податкова Фундація Герберт Дж. Міллер промовляв на конференції Оклагомської Ради Видатків і заявив, що федеральний дефіцит готов винести 10 більйонів долярів впродовж двох фінансових років, якщо і Конґрес і уряд здійснять свої пляни збільшити федеральні видатки. Міллер заявив, що залишення здорової фінансової засади, щоб федеральні видатки не перевищали федеральних прибутків, спричинить ще і те, що почне знову тратити свою вартість доляр і збільшуватиметься інфляція. Уряд през. Айзенгавера вже давніше часто заявляв, що не хотів би рятувати економіки країни при допомозі збільшування федерального заборгування та поглиблювання інфляції валюти.

Роберт Морріс остерігає проти небезпеки від американських комуністів

Ню Йорк. — Колишній правний дорадник сенатської слідчої підкомісії і теперішній республіканський кандидат на сенатора Роберт Морріс заявив в часописному інтерв'ю, що ЗДА все ще „стоять перед великою небезпекою збоку своїх таки комуністів". Морріс працював в Конґресі впродовж 17-ох років, і він переслухав у справі комунізму більше осіб, як хто-будь інший. Тому його заява про загрозу від комунізму сперта на фактах зібраних слідчими комісіями в Конґресі. Недавно Р. Морріс видав окрему книжку про небезпеку від комунізму, яку назвав „Не дивниця, чому програємо", в якій пише про те, як комуністи зраджують цю країну. Морріс сказав, що „американці живуть в добробуті і в самовдоволенні та не звертають уваги на загрозу від американських комуністів. Тому я почувався до обов'язку заалярмувати кого слід в цій справі." В ЗДА є 10,000 комуністів, але вони можуть наробити багато шкоди. „Якби ми мали тільки 10 осіб в СССР на своїй службі, то скільки більше знали б ми про Кремль і його вчинки, ніж знаємо тепер", — сказав Р. Морріс.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Дев'ята Шевченківська Сесія УВАН у Канаді** відбудеться в неділю, 16-го березня, в У. Н. Домі при вул. Боровс і МкҐреґор, в годині 2.30 по полудні. З доповіддю на тему „Шевченко сто років тому" виступить Василь Вербенюк, нагороджений минулого року літературною нагородою Союзу Українок Канади за свою працю про Шевченка й його творчість. З доповіддю про „Початки козаччини" виступить маґістрант Манітобського Університету, Михайло Воробій. Опісля читатиме доповідь про Шевченка й російську критику лектор Манітобського Університету, Богдан Климаш, і врешті Володимир Жила прочитає доповідь на тему „Ідеологія Гамалії".

● **Другий З'їзд Демократичного Українського Центру в Америці (ДУКЦА)** відбудеться дня 19 квітня ц. р., у Ню Йорку. В програмі З'їзду доповіді голови ВО Миколи Лівицького і ред. Миколи Степаненка на тему: „Передрішення української демократії" і, після звітів, вибори нової президії ДУКЦА. Увечорі цього ж дня відбудеться ювілейний бенкет для відзначення 40-річчя проголошення Української Народньої Республіки.

● **Українську Мистецьку Централю** зорганізувала група українських мистців — Євгенія Зарицька, Мирослав Скала-Старицький, О. Коваленко та Омелян Нижанківський разом з кінорежисером Євгеном Деславом у Ніцці (Південна Франція). Централя ставить собі метою пропаґанду української культури і мистецтва закордоном і видаватиме „Український мистецький бюлетень". Є плян перенести згодом осідок Централі до Женеви.

● **50-річчя з дня народження митр. прот. о. Федора Білецького,** пароха Українського Православного Катедрального Собору св. Володимира в Шикаґо, відзначувано в неділю, дня 23-го лютого ц. р., молебнем за здоров'я ювілята і бенкетом, улаштованим заходом парафіяльних організацій. У бенкеті взяло участь яких 300 осіб, в тому представники від 19-ти українських установ й організацій м. Шикаґо. Під час бенкету переведено збірку на турне Капелі Бандуристів, яка дала $190.

Москва й англійська опозиція використовують випадок з бомбою в ЗДА

Москва. — Випадкове скинення бомби над місцевістю Флоренс в Савт Каролайні, при чому вибух атомовий детонатор, внаслідку чого завалився один фармерський будинок і було поранених шість осіб, — дало притоку большевикам до негайного заатакування так званих патрульних летів американських і англійських воєнних літаків із атомовими й водневими бомбами. Ці лети відбуваються в різних частинах світу протягом 24-ох годин, щоб безперервно бути напоготові, на випадок несподіваного заатакування Заходу Совєтами. Очевидно, що цей американський військовий приказ дуже невигідний Совєтам. Московське радіо з середи 12 ц. м. бідкало, що випадкове скинення бомби з літака над Савт Каролайною доказує ніби небезпеку, що якийсь „невідповідальний речник уряду" може видати приказ до відплатної атаки поки ще з'ясується понад усякий сумнів характер літака, що появився би над Америкою. Крім Совєтів, тільки в Англії ця подія в ЗДА викликала ширший відгук. — Два члени англійської опозиційної Партії Праці в палаті громад заповіли, що в цій справі інтерпелюватимуть прем'єра Мекміллена. Соціялісти з Партії праці й пацифісти в Англії віддавна домагаються припинення згаданих патрульних летів над територією Англії. — Американський секретар оборони Ніл Мек Елрой заявив, що летунство переводить гостре слідство над причинами того нещасливого випадку і що будуть вжиті всі заходи, щоб таке в майбутньому не повторилось.

Азійсько-африканський бльок інтервеніює в Гаммершилда в користь Тунісії

Об'єднані Нації. — Азійсько-африканський бльок членів Об'єднаних Націй, який нараджувався в останніх днях в Ню Йорку над північно-африканською ситуацією, рішив звернутися до генерального секретаря Гаммершилда, щоб той обов'язково включився в спір за Альжир. Репрезентанти Бірми і Туреччини мають в імені всіх інших членів того бльоку запротестувати перед генеральним секретарем ОН проти французького пляну створити вздовж альжирського туніського кордону смугу „нічийого краю", з якого французи мали б виселити 100,000 до 150,000 осіб. Генеральний секретар Гаммершилд тримається здалеку справи Альжиру, відколи за посередництво між Францією і Тунісією офіційно взялись Англія і З'єдинені Держави. Роберт Морфі і Геролд Білі, офіційні репрезентанти ЗДА й Англії, знову приїхали до Тунісії після довгих нарад з французьким прем'єром Гяаром, і відбули в минулий вівторок близько двогодинну нараду з туніським президентом Габібом Бурґуїбою. На цій нараді були теж приявні англійський і американський амбасадоря в Тунісі.

Французький парлямент почав радити над реформою конституції

Париж. — У вівторок 11-го березня ц. р. французький парлямент відновив наради над зміною конституції, перервані 21-го лютого, коли вони, здавалося, зайшли в безвихідну вулицю. Уряд Гаяра поставив собі за ціль обов'язково перевести бодай куцу реформу конституції, проте таку, щоб утруднити зміну кабінетів у Франції пересічно кожних шість місяців. Ото ж в минулий вівторок 352 голосами проти 165 переведено постанову, що окремі парляментарні посли ані партії не мають права зголошувати внесків на збільшування державних видатків або зменшування податків. Ця постанова позбавляє демагогічної зброї в руках партій і послів, особливо в передвиборчому часі. Друга важлива зміна, що її пропонує уряд, передбачує конечність опозиції, яка хоче провалити уряд, щоб вона, поставивши внесок недовір'я, водночас виказувала свою здібність скласти уряд, опертий на новій парляментарній більшості. Таким чином уряд не мусів би вічно сам відкликуватися до голосування над довір'ям Врешті третя есенціональна зміна дає право урядові легше розв'язати парлямент і розписати нові вибори ніж це можливо за теперішньою конституцією. Якщо навіть урядові Гаяра вдалось би перевести запроєктовані зміни, то в найкращому випадку вони не перейшли б складної парляментарної процедури у Франції скорше, як кінець цього року.

В ПАРИЖІ СТВОРЕНО ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ОБОРОНИ ПАМ'ЯТИ ГОЛ. ОТ. С. ПЕТЛЮРИ

Париж. — У відповідь на телевізійну передачу 28 лютого ц. р. „афери Шварцбарта", якою обезславлено пам'ять Головного Отамана С. Петлюри та глибоко вражено національні почування українців, українське громадянство у Франції і поза нею спонтанно зареаґувало протестами та іншими демаршами у відповідних органів. Щоби цю акцію протестів й інтервенцій координувати та успішно продовжувати, з ініціятиви всіх українських центральних і паризьких організацій, товариств і установ уконституувався на засіданнях 1 і 4 березня ц. р. Громадський Комітет оборони пам'яті С. Петлюри. В склад його входять представники: Академічного Т-ва, Військового Т-ва, Громадської Опіки, Наукового Т-ва ім. Шевченка, Української Національної Єдности, Об'єднання Українських Робітників у Франції, Т-ва Студентів-Католиків „Обнова", Організації Української Молоді у Франції, Союзу Українок, Спілки Української Молоді, Студентської Громади, Християнського Руху та установ — Бібліотеки ім. С. Петлюри, Комітету Допомоги п-ні Ользі Петлюрі, Комітету охорони українських могил у Франції, Будівельного Комітету храму УАПЦ, Філії ЗУАДК в Парижі, КоДУС-у і політичних репрезентацій — представництва Виконного Органу УНРади і делеґатури ЗП УГВР. До Ділового Комітету обрано осіб: П. Плевако — голова, проф. О. Кульчицький і Р. Голіян — заступники, д-р Маркусь, К. Лазовінська і М. Фриз — секретарі, інж. О. Мельникович — скарбник, проф. В. Янів і М. Ковальський — члени. Комітет намітив ряд акцій: опрацювання меморіялу і представлення його відповідним французьким чинникам, роз'яснювальна акція в пресі та інших виданнях, інтервенції в різних заінтересованих французьких і жидівських установах і, врешті, координації акції українських чинників поза Францією. У всіх справах акції Комітету та щодо координації різних місцевих акцій, як також по різні інформації, звертатися на адресу: P. Plewako, 38, Avenue de l'Opera, Paris—2e, France, Europe.

СПРАВОЮ КОНФЕРЕНЦІЇ „НА ВЕРШИНАХ" ЗАЙМЕТЬСЯ ЗНОВУ РАДА НАТО

МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗДА, АНГЛІЇ І ФРАНЦІЇ УСТІЙНИЛИ ДАЛЬШУ ТАКТИКУ СУПРОТИ СОВЄТСЬКИХ МАНЕВРІВ. — ДОЛЛЕС ЗАПЕВНИВ, ЩО ПОЛІТИКА ЗДА СУПРОТИ КОМ. КИТАЮ НЕ ЗМІНИЛАСЬ. — НАТАВРОВАНО РІВНОРЯДНИЙ ПІДХІД „НЕВТРАЛЬНИХ" ДО ВІЛЬНОГО СВІТУ І КОМУНІСТІВ

Маніля. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес, англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд і французький міністер закордонних справ Християн Піно, відбувши цілоденні наради в помешканні англійського амбасадора Джорджа Л. Клеттона на Філіппінах, цілком узгіднили своє становище супроти проєктованої конференції „на вершинах". Всі вони три погодились на таку конференцію, однак заперечили її доцільність і вартість, якщо вона мала б бути скликана тільки як видовище для показових і пропаґандивних цілей, без попереднього підготовлення її успіху в конкретних справах. Державний секретар Доллес заявив, що всі три названі міністри погодились, що тільки така нова конференція голів урядів була б бажана, яка прийняла б „поважні рішення в поважних справах". За дотеперішніми познаками — казав Доллес — Совєти побиваються за такою конференцією без найменшої турботи, яка вона мала б бути і до чого довести. Становище всіх трьох міністрів закордонних справ буде предложене для обміркування і вирішення постійній Раді НАТО в Парижі, яка, зрештою, вже займалася цією справою. На тайному засіданні згаданих трьох міністрів закордонних справ поза офіційними засіданнями конференції СЕАТО в Манілі, французький міністер Піно інформував своїх двох західних колег про французький плян створення бльоку середземноморських держав для спільної оборони середземноморського обширу. На пленарному засіданні конференції СЕАТО, в якій беруть участь міністри закордонних справ восьмох держав, приналежних до того Південно-східнього Азійського оборонного бльоку (ЗДА, Англія, Франція, Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни, Сіям і Пакістан) Доллес склав заяву, що ЗДА не змінили свого становища супроти комуністичного Китаю, надалі не думають визнавати його ані погодитися на допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Ця заява мала на цілі — за часописними коментарями — заспокоїти деякі вільні країни південної Азії, стурбовані, що прийняття Комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй чи визнання комуністичного режиму Америкою — скріпило б престиж тієї комуністичної держави і збільшило б її імперіялістичний розгін. На пленарному засіданні різні міністри заторкували теперішні події в Індонезії, але підкреслювали внутрішньо-політичний характер тих подій і рішення своїх держав — не вмішуватись в цю справу. Проте всі вони висловлювали острах, щоб теперішня громадянська війна в Індонезії не скріпила тамошніх комуністів. Державний секретар Доллес, говорючи про відносини в широкому світі та зокрема в південно-азійському обширі, таврував тих державних мужів невтральних країн, які на одну дошку ставлять вільні й комуністичні країни світу. Такий підхід утруднює пізнання дійсних цілей совєтської світової змови та дійсний оборонний характер союзів у вільному світі. Доллес не назвав за іменем ніякої країни ані ніякого державного мужа.

Німецькі соціялісти й пацифісти проти атомової зброї

Бонн. — Заява західньо-німецького міністра військових справ франца Йосифа Штравса, який перебуває тепер в ЗДА, що нова німецька армія буде вивінувана атомовою зброєю, викликала „обурення" серед німецьких соціялістів і деяких церковних та інтелектуальних кіл і пацифістів, які приступили до публічної протиакції. Появилось звернення до німецького народу, що його численні часописи принесли на своїх перших сторінках та яке видніє на великих афішах і летючках, розкидуваних на масових вічах. Під отим зверненям підписані м. і. лавреат Нобеля проф. Макс Борн, професор журналістичного факультету у Мюнхені Вальтер Ґаґеман, колишній президент німецького райхстаґу старий соціял-демократ Павль Лебе, голова Протестантської Церкви Мартін Німмелер, голова і заступник голови соціялістичної партії Еріх Олленгауер і д-р Карль Шмідт, різні письменники й інші діячі. Вони повели кампанію під гаслом „Боротьба проти атомової смерти", а головним їх арґументом є те, що прийняття від Америки атомової зброї спровокує Совєти до знищення Німеччини атомовими атаками й не принесе німцям ніякої користи.

У СВІТІ

● **Два шведські лікарі** сконструювали апарат, який не тільки передає підсиленими звуками биття й шелести серця, але й показує його порухи куди виразніше, ніж тепер можна бачити в рентґенівському апараті. Цей апарат у великій мірі має облегшити лікування серцевих недуг.

● **Князь Райніс III з Монако** заявив, що зараз після того, як його дружина Ґрейс Келлі приведе на світ другу дитину, що має статися в половині цього місяця, він відкине першу лопату землі на церемонії відкриття робіт над побудовою підземного тунелю, що сполучить касино в Монте Карльо із берегом моря. Тунель матиме дві милі довжини, будуватиметься три роки і коштуватиме близько $5 мільйонів, що їх здебільша покриє Монако, а частинно — Франція.

● **Марґарете Коґль,** в Цвайбрюккені у Західній Німеччині, після смерти свого чоловіка, фахового піротехніка, продовжувала його важку й небезпечну роботу: висаджувала або розряджувала знайдені з часів війни бомби та ґранати і зривала динамітом старі будинки. В минулу середу вона згинула при висаджуванні в повітря бункру на лінії Зиґфрида. У похороні взяли участь представники німецького й американського війська, з яким вона співпрацювала, і її чотири сини, у віці від 14 до 26 років, на утримання яких вона заробляла такою страшною працею.

● **Французи в Альжирі** звільнили вантажний ізраїльський літак, який приземлився там минулого тижня внаслідок дефекту в моторі. Однак, вони відмовились звернути 3 тонни зброї, що її знайшли в тому літаку, дармащо трудно було повірити, щоб жиди постачали зброю арабам проти Франції! Ізраїльський уряд твердить, що ця зброя була призначена для Арґентини.

● **У Парижі** мають розібрати п'ять старих мостів над Сеною, з яких одні надто низькі для новітніх кораблів, інші — опоганюють вид Парижу. Проте, місто має гроші на побудову тільки одного нового мосту. Парижани дуже цим схвильовані.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30. 1911 under the Act of March 8. 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЕЗРОБІТТЯ І ПОДАТКИ

„...Наша країна опинилась у скруті, поганій економічній скруті..." — таким невтішним ствердженням розпочав свою промову президент централі зорганізованого світу праці, Джордж Міні на економічній і законодатній конференції, що її скликала Американська Федерація Праці — Конґрес Індустріяльних Організацій. Зміст цієї скрути дуже ясний: останній комунікат центрального статистичного бюра виказує зріст безробітних на 1 березня ц. р. до 5,173,000.

Представник уряду, секретар праці Джеймс Р. Мічелл, виступаючи на тому самому форумі, погоджувався з представником робітництва, але заперечував доцільність таких заходів, ефективність яких проявилась би щойно в дальшій майбутності, напр., асиґнування великих сум на публічні роботи, які можна було б насправді, взявши під увагу час на підготову, розпочати щойно за який рік. Тому він висловився радше за „істотну редукцію торговельних і персонального податків", яка „дала б гроші в руки споживачів і підприємців". І хоч — підсумувавши інші заяви відповідальних речників адміністрації і Конґресу — зменшення прибуткового податку не буде проголошене нині-завтра, все ж — воно, за всією вірогідністю, стане дійсністю дуже скоро.

Зменшення податків матиме в ЗДА більше й благодатніше психологічне значення, аніж приспорення людям грошей в буквальному розумінні. Воно докаже турботу уряду і Конґресу долею працюючої людини і додасть їй віри в здорову економіку країни. І вона, дійсно, не зважаючи на теперішню скруту, — здорова. Бо все ж на кінець лютого було в ЗДА 50,314,000 осіб, затруднених постійно поза фармами, а разом із сільським господарством — кругло 62,000,000 працюючих! А з нинішніх безробітних дві третини користає з державного чи юнійного забезпечення, що його тепер Конґрес хоче продовжити й підвищити. Тому навіть безробітним в Америці куди-куди краще, ніж тим працюючим в совєтському „раю", які не належать до керівної партійної кліки.

ДРІБНІ СПРАВИ

Американські українці, як спільнота, між своїми цілями мають таке конкретно визначене завдання: поширюванням правди про Україну здобувати для українського народу приятелів у вільному світі і в такий спосіб допомагати своєму народові у його затяжній боротьбі за національну волю і державну незалежність. Здійснюючи це завдання, Український Народний Союз своїми стараннями й коштом видав уже цілий ряд англомовних книг про Україну. Для цієї мети існують різні організації і ведуться всілякі акції. Багато з них реєструється у нашій періодичній пресі, але в тій акції поширювання правди про Україну є безліч „дрібних справ", виконуваних поодинокими інституціями й громадянами, на які часто навіть не звертається уваги.

З кінцем лютого один із наших громадян переслав до „Свободи" вирізку з місцевої газети „Петерсон Івнінґ Нюз" з 27-го лютого, де була надрукована вістка про те, що д-р Олександер Сас Яворський здобув на телевізійній програмі „Запит вартости 64,000 долярів" суму 128,000 долярів, відповівши правильно на скомпліковані запити з американської історії. У згаданому повідомленні говорилось про д-ра Яворського, як „народженого росіянина" та „російського емігранта".

Редакція „Свободи" негайно звернулась до Редакції згаданої петерсонської газети, запитуючи її чемно в листі з 3-го березня, звідкіль ця газета взяла „народженого росіянина" і „російського емігранта", якщо д-р Сас Яворський сам на телевізії постійно підкреслював своє українське походження і так його ідентифікували пресові звідомлення телевізійної програми, на якій він виступав.

Управитель газети „Ди Петерсон Івнінґ Нюз", п. Едвард Б. Гайнес, листом з 5-го березня виснив, що газета тільки передрукувала таке повідомлення аґенції „Юнайтед Пресс". Тоді Редакція „Свободи" листом з 7 березня звернулась з подібним запитом і проханням про вияснення до „Юнайтед Пресс".

У відповідь на це управитель щоденних вісток аґенції, п. Джін Джілет, у листі з 10-го березня написав: „Дякую Вам за листа з 7-го березня. Він дає мені нагоду відсвіжити деяким нашим людям різницю між „Росія" і „СССР".

Справа направду дрібна, але характеристична для багатьох подібних, з якими всі наші інституції й громадяни зустрічаються багато разів. Постійна реакція на такі дрібні справи і їх доброзичливе вияснювання причиниться сумарично до кінцевої перемоги української правди.

РОЛЯ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ У КОНҐРЕСІ ЗДА

Ще минулого року демократичні конґресмени заповідали, що Палата Репрезентантів цього року старатиметься діяти енерґійніше і самостійніше, щоб не можна було твердити, що ця частина Конґресу є тільки знаряддям в руках виконної частини уряду і робить те, чого бажає уряд. Ще минулого року один журналіст писав, що Палата не використовує свого значення і є тільки „гумовою печаткою" в руках Президента. Зате інший журналіст називав Сенат — палатою, в якій діє „геній американської політичної системи".

Твердження цих журналістів дещо перебільшені, але демократичний конґресмен з Арізони, Стюарт Юдолл, признає в „Ню Йорк Таймсі", що „Сенат відіграє тепер в ухвалюванні нових законопроєктів" більшу ролю, ніж Палата.

Але так воно було й давніше. 96 сенаторів можуть легше звернути на себе увагу як 435 конґресменів. Сенаторський мандат триває шість років, а каденція конґресмена — два. Внаслідок цього преса звертає більшу увагу на те, що скаже сенатор, який промовляє від цілого стейту, і легковажить заяви конґресменів. У 1955 році 20 конґресменів склали були заяву в одній справі і преса повідомила про це в маленькій новинці, а коли через тиждень після цього про ту саму справу заговорив один сенатор, — часописи надрукували про це на першій сторінці.

Перша і друга світові війни спричинились до зросту влади президента ЗДА, в руках якого зосереджується тепер провід зовнішньою політикою. Рішення президента в справах зовнішньої політики затверджує Сенат, і тому зросло значення цієї конґресової палати. Батьки Америки, ухвалюючи для неї конституцію, думали, що контроля Сенату над зовнішньою політикою президента не матиме більшого значення, але тепер виявляється, що зі зростом значення ЗДА в світі зростає і значення Сенату.

Згідно зі звичаєвим правом над більшими законопроєктами починає працю Палата Репрезентантів, яка, після голосування в справі тих законопроєктів пересилає їх до Сенату, створюючи цим враження, що вона є нижчим тілом яке має працювати для вищого Сенату.

Але цю „вищість" Сенату хоч ніде не зазначену в конституції, видко таки з самої конституції. Сенаторський мандат триває шість років, і тому сенатор може голосувати впродовж 5-ох років праці в Сенаті згідно з своїм сумлінням, не боячись того, що скажуть виборці в листопаді кожного другого року, як це мусить робити конґресмен. Так бажали засновники ЗДА, і так передбачали Медізон і Гемілтон, кажучи, що Сенат буде стабільним законодатним тілом, а Палата — тілом вразливішим на несподівані пристрасті й потреби. Давніше казали, що „Палата відчуває тепло, а Сенат бачить світло". Кожна з обох палат служить своїй країні на свій лад: Палата Репрезентантів — чутливіша, а Сенат звичайно відповідальніший. Образово можна сказати, що Палата випереджає деколи навіть приплив публічної опінії, а Сенат діє тоді, коли той приплив уже відійшов геть.

Кожний конґресмен бажає затримати свої переконання, але бажає також затримати й свій мандат в виборах, які щодва роки повторюються. Сенатор може протиставитися публічній опінії, якщо його перевибір відбуватиметься за два або чотири роки, бо до того року може змінитися і настрій виборців. Конґресмен не може собі цього дозволити, і тому Палата деколи йде за голосом виборців, приймаючи рішення не завжди найкращі для добра країни. Переконливим доказом цього є те, що діялося минулого року в Конґресі під час ухвалювання оборонного бюджету. Конґресмени пішли за голосом громадянства і значно зменшили видатки на оборону, але після того, як Москва випустила „спутніків", конґресмени побачили свою помилку, і цього року хочуть збільшити видатки на оборону понад вимоги уряду.

Праця конґресменів відбувається головним чином в комісіях Палати Репрезентантів. Але чисельність цих комісій і велике число членів самої палати (435) спричиняються до того, що конґресмени не мають часу на виголошування довших промов, якими могли б здобувати собі популярність серед виборців. У Палаті Репрезентантів часто обмежують дискутантів до п'яти хвилин — за прикладом „матері" паляментаризму, англійської Палати Громад, яка нараховує 630 членів.

Згаданий конґресмен Юдолл признає, що Палата Репрезентантів не завжди стоїть на висоті своїх завдань і в приспішеному темпі ухвалює закони, яких пізніше треба соромитися. Наприклад, законопроєкт про те, що кожний ветеран, дійшовши до 65 року життя, має право на державну пенсію без огляду на те, чи її потребує. Але коли Палата дбає про свій престиж, то вона вміє здобути собі повагу, як це було в 1955-му році, коли вона врятувала справу взаємного торговельного договору з закордоном. Те саме треба сказати й про ухвалення законопроєкту про охорону громадянських прав. Палата ухвалила була дуже „сильний" закон, і таким чином змусила Сенат прийняти його, хоч дещо в злагідненій формі

Палата виконує „чорну" працю в Конґресі, підготовляючи законопроєкти в комісіях і підкомісіях. На законопроєкт про шкільне будівництво комісія витратила 80 днів, а Сенат — 12. Палата приймала проєкт про природний газ 79 днів, а Сенат 16. Конґресмени можуть витрачати більше часу на цю працю, бо їх є аж 435, а кожний сенатор мусить належати до 4-ох і 5-ох комісій, і тому не може так докладно розглядати законопроєкти.

Існує неписаний закон, що законопроєкти, які відносяться до окреслених районів, ухвалюються в такій редакції, яку проєктує сенатор даного стейту. Палата ніколи цього не зробить, але докладно прослідить кожний законопроєкт, не звертаючи уваги на те, чи за ним побивається якийсь конґресмен, чи ні.

Самі конґресмени свідомі того, що вони можуть піднести значення своєї Палати і збільшити її престиж, але в щоденній праці, в змаганні обох партій за ухвалювання законопроєктів та за виборчі перемоги, які чергуються щодва роки, немає часу про це пам'ятати.

АКРОБАТИЧНІ ВПРАВИ СОВЄТСЬКИХ ЕКОНОМІСТІВ

Під таким заголовком буенос-айреський „Ель Мундо" видрукував цікаву кореспонденцію свого европейського кореспондента Якова Брінґадзіна, який констатує, що московські комуністи відійшли від тих теорій Карла Маркса, що ніби лежать у самих підставах комунізму. Справді Карл Маркс запевняв, що політика цілковито залежить від економіки, а московські большевики давно вже звикли міняти економічні теорії та їх застосування залежно від свого політичного смаку та потреб політичного моменту.

Кілька років тому, в 1954 р., себто, коли ще панував сталінський режим, видруковано в Москві „Підручник політичної економії", в якому категорично встановлювалося деякі засади, що їх було б дуже небезпечно критикувати і що їх вірні підбрехачі з західньо-европейських комуністичних партій захоплено коментували та зрештою ще й досі коментують з запалом і захопленням. У цьому підручнику стверджується між іншим, що совєтські хліборобство й промисловість найпоступовіші в світі, що життьовий простір капіталістичних країн неминуче зменшується і що всі капіталістичні країни залежать від тих чи інших змін у північно-американській економіці. Як незаперечну догму, стверджувалося в тому підручнику постійне зубожіння робітничої кляси в країнах капіталістичного господарства, як неминучий наслідок кризи капіталізму. Цю тезу про зубожіння робітників у країнах капіталістичного господарства певно за Сталіна ніхто не важився б критикувати, бо ж її ухвалила партія під керівництвом „мудрого" і „непомильного".

Але Сталін зник з земної поверхні. Прийшло „колективне" керівництво, а потім — хрущовська доба. Підручник політичної економії виявився невідповідним до політичних вимог моменту, і в 1957 році вийшло його друге видання, виправлене й доповнене: чимало з тих колишніх незаперечних догм з нього усунено, а чимало засуджено. Нова „біблія" совєтської економії припускає тепер, що технічний розвиток СССР не йде такими велетенськими кроками уперед, як це перше запевнялося, і навіть визнає, що в ньому помічається різні „недоліки". Нова комуністична „біблія" визнає, що хліборобство в СССР розвивається навіть занадто мляво, і що перебільшене захоплення пляніфікацією (оті п'ятирічки) мало досить жалюгідні наслідки. Визнає вона також, що в сателітних державах „народних демократій" (стан речей, очевидячки, не досить ще визрів, щоб це визнання поширити й на весь СССР) зруйновано капіталістичний режим, але не здійснено ще другого етапу революції, тобто не запроваджено ще соціялізму.

Проте, і цей новий підручник совєтської політичної економії, як виявляється, не є ще з точки зору московських диктаторів досконалий. Отже, тільки з'явилося друге видання „Підручника", а вже підготовляється третє, в якому має бути вже, нарешті, покінчено з тими тезами теоретиків, що їх життьова практика категорично заперечила. Ось, наприклад, Томас Наґі, професор політичної економії в Будапештському університеті друкує в журналі Угорської Академії Наук: „Час уже покінчити з простацькою теорією зубоження робітничої кляси (в капіталістичних державах), яка, мовляв, не тільки незгідна з науковими даними, але й шкідлива з політичної точки погляду..." Отже й тут відограє першу ролю політичний момент!

Зайво стверджувати, що Наґі не відкриває нічого нового. Робітники вільного світу знають дуже добре, як їм живеться, і в якій мірі рівень їх життя піднісся в порівнянні з минулим. Але „еволюція" поглядів совєтських чи підсовєтських економістів ставить в дуже трудне становище всіх тих західньо-европейських комуністичних підбрехачів, що досі сліпо йшли за вказівками вже засудженого московського „Підручника політичної економії". Треба їм буде тепер також дещо доповнити та виправити в своїх попередніх писаннях. Тим часом, як твердить Яків Брінґадзін, в совєтській імперії підготовлюється радикальну зміну попередніх економічних теорій, і совєтські економісти мусять бути готові проробляти нові акробатичні вправи.

С. О.

ДУМКИ ЛЕТЯТЬ...

Думки летять,
Як лист летить осінній
А ти далеко і чуток нема,
Над обрій хмара —
кольор темно-синій,
І на душі у мене знов зима.
Сьогодні ранком
пригадалось море:
На тихе плесо — місяця рука,
І ти така заморена і хвора,
І ти така, як кипарис струнка,
У тебе якось
склались ніжно губи,
Тобі сміється
якось дивно зір.
Ах, синє море!...
Хто тебе не любить,
Ах, синя глиб, і ти як я в тузі!
Тебе також, як і мене хвилює
Скажений вітер нашого життя,
Та тільки ти, —
Хіба ти так відчуєш,
Як це часами відчуваю я.
Тобі одно:
Ти сильне і безмежне,
Людські бажання —
Твій веселий сміх,
І тільки ми —
Ми всі закуті в межах,
Як ті, що там
в Перуджівській тюрмі...

ОЛ. СОРОКА

В. Барка

ПРО СУЧАСНИЙ ЖИВОПИС І ОДНУ ПЕРСОНАЛЬНУ ВИСТАВКУ

(3)

Його видива мають глибину і єдність настрою, в одних картинах „висвіченого" до дна — для першого за сприймання, в інших ніби замкнутого в символічному крузі, для поступової розгадки. Але в обох випадках спільна прикмета краси: якщо так можна означити, в „музичній благополучності", що володіє скрізь: в ході і ладах штрихових черг і їхніх груп, рясних численністю, і в сумісних їхніх згодах для повного твору. Також в розташуванні складників будованого цілого не лише в добрій ритміці зовнішніх форм, але — що набагато важливіше — в знайденій музичності основного враження від твору, ніби в сонатному порядкові почуттєвих мотивів, в ньому розвинутих.

Наприклад, „Руїни" (в хмарній, тихій і мов би надвечірній тональності сірозеленого); або „Берег моря з кручею": мабуть, найкращий твір Кіндзерявого, — в ґрандіозності вселенського образу, символічний пейзаж, сповитий таємничістю, в якому відкривається для мистця можливість нового напрямку в сучасному малярстві; або рожевофіялковий краєвид з низьким світлом, як перлиною в полум'яній скопці, що мерехтливо переливається по перекатах; або вигляд гірської ущелини з глибиною, що враження від неї висловлене через синю „сторінку" високого скеліприслону, при якій вона розкрита; або пейзаж в поземній композиції, мов би взірцевий, хоч і частковий, на гірській височині, відсвіток віршу про „квітчастий луг і дощик золотий", як означувалося в „Соняшних клярнетах"; або образ неба над соснами — синьоблакитна поема про незмірену височину з ліричною задумою.

Картина, що в чудовому ладу оригінального пляну поєднує дві могутні п'єси: променів і тьми, небесну і земну, з незглибним трихрестним смутком в настрої, це — „Череповище".

Світлий, аж бринить акордною групою різьблених вежок — „Андріївський собор".

Хатка, ніби з пісні народної винесена при місяці і зорях: хоч дрібна вікнами, але як етичної мудрости більша, ніж палаци світові.

*

В „тихоокеанській" школі" американського малярства, в Сан Франсіско, відбувається сьогодні повстання проти абстракціонізму, і прапороносець його якраз недавній апологет того напрямку, Ричард Дібенкорн, який знов знаходить новаторські форми в мірах співвідношення людини з природою.

Всяка мода в мистецтві, якою обертається котрийсь із переможних і довгочасно наслідуваних стилів чи напрямків, — прийнятих за панівні і обов'язкові, диктуючі і законодавчі, особливо, коли вони повторюють протягом півстоліття те саме з різними тільки варіяціями, — означає, зрештою, завмирання живої творчости для кожного, хто тій шумній моді піддається.

Таланти завжди воліли пережити всю найгіркішу драму розриву з загальноприйнятими „канонами", шукаючи нової краси і досконалішого вираження свого власного і досі нікому невідомого шляху, з відчутою глибокою радістю від здорового пізнання світу Божого, в чому, очевидно полягає таємниця самого чару їх вибразного мистецтва. Вона відділяє їх живопис, наприклад, від сучасного мертвопису абстракціоністів, де зруйновано вщент всякий сотворений образ: і людини і природи, а надзвичайно корисні технічні вправи, хоч і в парадній манірі видаються за повний закінчений твір.

В молодому українському малярстві С. Кіндзерявий зробив широку спробу: обернутися знов до невичерпних покладів почуттєво-естетичного багатства, що криє в собі природа, „щира, люба", як звав її Тичина, бувши колись генієм. Але Кіндзерявий — мистець переважно „імажінативний", для якого реальні враження і мотиви з природи мають, як правило, лише суґестивне значення в видиві, що виникає з власного духовного життя. Зусилля його мистецького перетворювання не спрямовані в „деестетизацію" з абстрактними фігуруваннями, але виражаються, так би мовити, в мистецький „двійник" над дійсністю і в візію від іншого бачення її, з різкою відстороненістю натуралістичного, хоч при збереженні злагоди життьових мір реальної первооснови.

Подекуди, при сміливих імпресіоністичних винаходах, зосталися недобутки в техніці письма, проте є інша перфектність, якою С. Кіндзерявий дорожить: випитливий і вибраний гармонізм пастелевих тонів, який аж ніби „програмово" висвічує в натюрморті з городинкою і в „Осінніх квітах". А тут його праця розділяється в двох чипрямках: перший, знайти суголосність в найнапруженіших тонах пастелі, і найвищих „реґістрах" їхніх; другий — знайти її в елегійних сполуках тихих тонів, часом в півприсмерковій лагідності, хоч і тут барви аж гуснуть віолетними паланнями чи маґнетичною голубизною.

Можна зауважити, що його картини мають якийсь особливий музичний ключ в ліриці їх настрою — здебільшого, тут „лісзи", і він вправний майстер їх якраз в пейзажі.

Одночасно, має він щасливу руку для релігійної теми; картини: „Спаситель", „Розп'яття", „Череповище" належать до найвдаліших його творів. Перший з них має в собі щось феноменальне, над рамками звичного враження від живопису, — тут живий і великий повів почуття огненного: в образі, що сполучає поновлену традицію готичного („неанатомічного") зображення тіла і експресіоністичний досвід при вираженні душевного стану. Здається, невідома зверхестетична фантастика обгорнула малюнок і одухотворила враження — воно викликає в уяві привид нездійсненого ще ніде колосального собору в будові модернізованої готики, з шибками вітражу, що творять кривавий огонь освітлення. Враження величезні, — навіть ще при деякій недопрацьованості цього дивного твору.

(Кінець)

К. Смовський
Генерал-хор. Армії УНР

МОЯ СЛУЖБА БАТЬКІВЩИНІ

(Спогади)

(11)

Одного дня командир гарматного дивізіону підполк. Макарів зібрав усіх старшин-гарматчиків і повідомив, що ввечері всі мають зібратися на нараду, де буде обговорюватися справа державного значення. Старшини Гайдамацького Коша зібралися в цукорні „Франсуа" на Фундуклеївській вулиці, а за пару годин перейшли до якогось приватного помешкання на Бібіковському бульварі. Зібралось там 30-35 осіб. Були там старшини від різних частин: підполк. Макарів, сот. Купрійчук, автор цих спогадів, поручник Одинець, пор. Висоцький, сот. Матюшенко, отаман Волох, сот. Олекса Шаповал, сот. Виноградів, сот. Ляхович, сот. Гришко, пор. Гришко й пор. Палій від 2-ої Юнацької Школи — сот. Попсуй-Шапка і сот. Симонів (походив з Зеленої України), від Вільного Козацтва полк. Миляшкевич, а інших не пам'ятаю.

Коли ми прибули до згаданого помешкання, там було уже з 15 старшин із 34-го українського корпусу, яким командував ген. Скоропадський. З усіми цими старшинами познайомив нас сот. Олекса Шаповал, який на фронті служив в 34-му корпусі. На початку наради сот. Шаповал (гайдамака) інформував нас, що от. Петлюра залишив українське військо і нібито німці хочуть заарештувати його і членів уряду, як прихильників Антанти і противників угоди з німцями.

(Сот. Олекс. Шаповал, пізніше призначений Персональною Управою військового міністра на бахмутського повіт. команданта, згодом був застрелений в ресторані німецьким старшиною. Сталося це так. Німецькі старшини, випиваючи в ресторані, замовили оркестрі заграти „Боже, царя храни". У той час вечеряв там із своїми старшинами сот. Шаповал. Він підійшов до оркестри і звелів грати український гимн. До нього підскочив німецький старшина і вдарив у лице, а сот. Шаповал вихопив пістоль і поклав його на місці. Тоді підбіг другий німецький старшина і застрелив сот. Шаповала).

Після того встав якийсь старшина з 34-го корпусу і почав оповідати біографію ген. Скоропадського, а також про його роботу над українізуванням 34-го корпусу. Договорився він до того, що, мовляв, ген. Скоропадський повинен бути гетьманом України. По цих словах присутні загомоніли. Але той старшина схаменувся і заявив, що тим часом ген. Скоропадський повинен стати на чолі всього українського війська, а потім, коли Україна буде звільнена від большевиків, „тоді ми виберемо його гетьманом".

По цій промові встав отаман Волох і заявив, що справа ця занадто поважна, підходити до неї треба обережно, і про все треба порадитись з Отаманом Петлюрою, а це зібрання вважати за початок великої державної справи. „Вибори" гетьмана й вождя українського війська скінчилися у „Максима", де всі гуртом до ранку заливали своє горе. Пізніше ми довідалися, що „чорну раду" зорганізували старшини 34-го корпусу.

За пару днів про нашу нараду от. Волох, підполк. Макарів, сот. Купрійчук і сот. Шаповал доповіли от. Петлюрі. Він їх вислухав, а потім, засміявшись, сказав: „Ви панове, випили в той час або замало або забагато, бо гетьмана виберуть ті, які не будуть рахуватися з вами". Пізніше от. Волох говорив цим старшинам, що не треба було ходити з такою справою до от. Петлюри.

На протязі десяти днів перебування в Києві Гайдамацького Коша і гарматного дивізіону переведено переорганізацію піхоти, з 3-ох батерій сформовано дві, дивізіон поповнено вояками і кіньми.

Персональна Управа Військового Міністерства призначила сот. Купрійчука на острізького повітового команданта, а мене — на його помічника. Гайдамацький Кіш Слобідської України з артилерією увійшов до складу Запорізького корпусу, який виїхав з Києва на протимосковський фронт, на південь. Перед від'їздом ми з сот. Купрійчуком зайшли попрощатися з отаманом Петлюрою. Він нам сердечно подякував за співпрацю і наказав тримати зв'язок з Києвом. З тим днем закінчилася моя служба в 1-му гарматному дивізіоні Гайдамацького Коша Слобідської України. Але й далі я весь час стежив за життям рідного дивізіону, який був уже в складі Запорізького корпусу.

У повітовій військовій командантурі в Острозі

Десь біля 15 березня 1918 року ми з сот. Купрійчуком від'їхали до місця нового призначення. З собою ми взяли кількох молодих старшин і двох урядовців, призначених Персональною Управою, шефом якої був полк. Удовиченко, брат ген. А. Удовиченка. Призначення до Острога одержали випадково, бо сот. Купрійчук хотів дістатися до Ковельської командантури, але німці туди української військової влади не допускали. Я хотів працювати на Полтавщині або Катеринославщині, але там усе вже було обсаджене. Мене призначили були військовим комендантом на повіт Мглин, Чернігівської губернії, але я відмовився туди їхати, бо там ще оперували большевицькі банди. Тоді ми з сот. Купрійчуком рішили їхати до Острога.

Остріг на Волині кожному українцеві відомий як колишня резиденція князів Острозьких. Це маленьке, тихе і спокійне повітове містечко з населенням до 20 тисяч. Лежить за 12 кілометрів від залізниці, і власне це зробило його таким відсталим. Хто не знає про славну Острізьку Академію, що дала для України стільки вчених і виплонила з себе стільки великих патріотів, борців за Батьківщину і віру православну. Це ж там учився гетьман Сагайдачний, там в друкарні при Академії Іван Федорович надрукував першу на Україні Біблію, яка до 1939 року лежала на аналої в соборі коло мощів Преподобного Федора князя Острозького. Своїми багатствами князі Острозькі були відомі далеко поза межами краю, а князь Василій, чи як його звали Костянтин позичав гроші навіть польському королеві. Славний цей рід Костянтина почав підупадати, і син та внуки його уже пішли на службу Римові. Академія також занепала і на її місці була побудована єзуїтська колеґія, підземними ходами сполучена з княжим замком і з монастирем у Межиріччі, що лежить на віддалі двох кілометрів від Острога. Ходи ці існували ще й у тих часах, коли я був в Острозі, але частинно були вже завалені. Руїни єзуїтської колеґії стояли до початку 20 сторіччя, а потім з наказу російської влади були розібрані. Про славну минувшину Острога говорять тільки прекрасної архітектури Богоявленський собор, замок князів Острозьких в пізніших часах перетворений у музей, та три сторожеві башти.

Остріг розташований на горбках і омивають його з двох сторін річки Вілія і Горинь. Місто вліті потопає в зелені. Перед революцією Остріг був відомий своїми школами, особливо „училищем графа Блуднова", або як його звичайно звали „Братством", де виховувалися православні дівчата з Волині і прилежних земель. Були тут ще дві приватні жіночі гімназії, а також велика хлопчача гімназія. Остріг — був дійсно містом молоді, яка восени напливала з усіх сторін і сповнювала його молодим життям. Перед революцією стояв тут 126 піхотний Рильський полк, в якому почав свою кар'єру сл. п. генерал Сальський, що з Острога був висланий до Військової Академії, а потім був командиром Запорізького корпусу і військовим міністром уряду УНР аж до смерти.

О. Кобець

ТАРАС ГРИГОРОВИЧ ШЕВЧЕНКО

(Народність у творчості поета і культ його в народі).

(5)

Що й казати — шедевр у досягненні совєтського кіномистецтва! Не знаю, чи комусь із шановних читачів доводилося в житті бачити той шедевр москалем навіяної кінотворчости на екрані, а авторові довелося бачити, в самому процесі творення фільму „Арсенал" на кінофабриці, всі муки творчости і муки бунту національної совісти талановитого режисера Довженка. Усім своїм українським серцем, усією своєю творчою істотою він глибоко відчував, що робить надужиття, що фальшує, на вгоду панадиктатора з Москви, святу і непорочну душу найбільшого сина українського народу, а грізне мементо-морі, в формі московського канчука, невідступно висіло над його фізичною людською постаттю і вимушувало безпорадно борсатись, викручуватись із справді нестерпної ситуації. І, тортурований тією внутрішньою боротьбою з самим собою, режисер Довженко, в процесі монтування свого кінотвору для випуску вже на екран, усе підрізував та підрізував широко спочатку задуманий і виконаний пропагандивно-агітаційний, наскрізь фальшивий у корені своєму, трюковий кадр. І коли, нарешті, фільм „Арсенал" з'явився на совєтських екранах, той горезвісний кадр ані трохи не приковував до себе уваги глядача, бо з нього майже нічого не залишилось — отак тільки незначущий, іскрометний пробіг рухливого кадру, що цілковито губився в цілості кінокартини.

Не помогло й це московським комуністам спроневірити, чи підірвати в душах українського народу глибоку любов і пошану до свого Великого Співця долі й недолі — Тараса Шевченка. Як ніщо, нікому і ніде не поможе ніколи й ніякими засобами захитати віри українського народу в свого Пророка, зробити його безбожником - атеїстом, ренеґатом свого многострадального народу, відступником від віри предківської християнської, порушником святих традицій своєї нації, другом і братом відвічного ката України — москаля, чи колгоспником стахановського маштабу.

Ні багнети, ні гармати чи танки, ані навіть атомова й інша найлютіша зброя нікои не захитають глибокої віри й любови українського народу до свого, справді народного, великого поета Т. Г. Шевченка.

—o—

Дев'яносто сім років тому в далекому, чужому і непривітному Петербурзі справді закотилося Сонце Землі Української. І на наш глибокий жаль і смуток світило воно так недовго — Тарас Шевченко помер у розквіті людського віку, на сорок сьомому році життя. Це дуже короткий час в астрономічному аспекті, це дуже короткий день в роках і віках вічности, але й за цей короткий день це Сонце Землі Української так прогріло благодатний чорнозем України, напоїло його таким життєтворчим промінням, запліднило такою буйною, юною рослинністю, що ось не минуло ще ста років з моменту заходу того величного Сонця, а українці з незнаної, невиразної маси малоросів і хохлів під Москвою та рутенів і хлопів під Польщею чи Австрією, перетворилися в сорокмільйоновий український народ. Цей народ знаний сьогодні всьому світові, хоч і позбавлений, волею тимчасових обставин, і далі права на свою державу, на свою хату, на свою власну волю до життя й до порядкування своїм життям собі до вподоби. Будемо вірити, що мине ще коротший в аспекті вічности час, і український народ таки досягне своїх ідеалів, за які жив, за які боровся, страждав і життя своє передчасно віддав Великий Пророк його відродження Тарас Шевченко. І в тому буде, як і сьогодні вже є, величезна частка заслуги саме його, полум'яного борця за кращу долю українського народу, Тараса Григоровича Шевченка. (Кінець).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Потакет, Р. Ай.

Хроніка громади.

Якщо остання згадка по життя української громади на терені Потакет, Р. Ай., була друкована в „Свободі" кілька літ тому, то це аж ніяк не означає, що той час проминув на безділлі, або, що не було нічого гідного до звітування. Навпаки. За останніх кілька літ, громада вела пожвавлену працю у всіх можливих напрямках.

Укр.-амер. клюб у співпраці з ЗУАДКомітетом спровадив і заопікувався 10 родинами, які прибули до Потакет на афідавіти, виставлені членами нашого клюбу. Підшукано їм помешкання, уділено потрібні грошові допомоги, та влаштовано їх на працю. Кожний член клюбу радо спішив з допомогою. Найбільше однак тепла і материнської опіки зазнали вони від голови жіночої секції пані М. Скрабоні. Всі вони незабаром вписалися в члени клюбу і вступили до місцевого 93 Відділу УНСоюзу.

Жертвенність нашої громади на українські цілі, а зокрема на ЗУАДК і Укр. Конґ. Комітет є вже відома з преси. Коли б хтось задумував скласти статистику українців в стейті Ровд Айленд, на підставі газетних списків жертводавців, то дійшов би до Помилкового висновку, що найбільше українців є в Потакеті. На ділі, їх тут найменше.

Вже традиційно, рік-річно переводить клюб збірку на коляду і писанку, та все з успіхом для потребуючих і вдоволенням для жертводавців. Цьогорічна напр. збірка на коляду (збірщик д-р О. Коропей) принесла приблизно $160.

Всі попередні збірки також не були менші. Наш клюб є членом УКК, веде тут його аґенди та виконує його припоручення.

Велике число наших членів є власниками відзнак, даних від Українського Конґресового Комітету, за постійні щорічні датки.

Заходами клюбу заложено українську школу, яку довший час провадив проф. Повх сам, а пізніше разом з панею Ю. Флис. Влаштовується щороку свято Миколая для дітвори Потакету, щоб плекати і защепити їй рідні звичаї.

Клюб відзначає всі національні свята, а участь в них беруть мешканці сусідніх місцевостей. 2 роки тому, відсвятковано разом з 93 Відд. УНСоюзу 40-літній ювілей заснування Відділу, та 40-літній ювілей з дня смерти його патрона Івана Франка.

Ці ювілейні святкування звеличали своєю приявністю предсідник УНСоюзу пан Д. Галичин, отці парохи обох церков, головний радний пан Кокольський та основники Відділу. Завершенням свята був реферат, присвячений Франкові, виголошений д-ром О. Коропеєм.

До недавна праця нашої громади мала радше внутрішній характер і провадилася серед і для українців, від 2-ох літ. Факт існування Українського Клюбу і його праця знайшли відголос в місцевій пресі. Завдяки енерґійному і меткому, тут родженому українцеві, п. С. Вардизі, преса почала містити статті не тільки про клюб і його завдання, але про Україну і її значення в політичнім аспекті.

Оце вже вдруге в історії міста, мейор проголошує день 22 січня „Українським Днем" в Потакеті. Підписана ним цього року проклямація з'ясовує мешканцям міста виразно суть і значення 22 січня для українців, та закликає громадян міста піддержати благородні стремління українського народу до волі, поняття — такого близького серцю кожного американця.

В склад делеґації, яку очолював замість перешкодженого голови клюбу, д-ра Я. Коропея, п. Вардиґа, входив 12-літній, убраний в український національний одяг хлопець, Теодор Ренчан, який вручив мейорові міста український прапор на вишиваній подушці. Місцева і Провіденська преса помістили світлини з цієї нагоди і коментували ці події в своїх статтях. Спеціяльний репортаж звітував також зі святочних сходин українців Потакету, які схвалили резолюцію, переслану до державного департаменту. Тиждень давніше, члени нашого клюбу, пані Скрабоня і Ганушевська і пан Вардиґа репрезентували Патакет в губернатора Робертса, з нагоди проголошення ним 22 січня „Українським Днем" в стейті. Наша громада взяла участь в академії 22 січня, улаштованій в стейтовім маштабі 26 січня ц. р. в Вунсакеті, на якій промовляли губернатор стейту і міністер Ревай.

Наша участь в цій академії не була також виключно пасивного характеру. Між іншими учасниками програми належить відзначити гарну деклямацію панни Сяні Коропей.

Коли мова про нашу громаду, то не можна поминути мовчанкою і 93 Відділ УНСоюзу, який тісно співпрацює з клюбом і ділить з ним одне приміщення. Відділ цей завдяки жертвенній праці секретаря П. Іваницького і голови П. Данилюка, здобув в цім році надсподіване число членів і збільшив касу товариства. Гордо заявляють урядовці Відділу, що для них статутовий термін „суспенза членів" вже від літ перестарілий, бо Відділ складається з карних членів, свідомих вартости Союзового убезпечення.

Рік 1958 має стати для нас історичним роком, бо як зачуваємо, дозріває вже „все" актуальна ідея набуття власного дому. Цьогорічний голова клюбу, д-р Я. Коропей в наміченім пляні праці, поставив цю точку на першому місці. Не зважаючи на обмежений вільний час, з властивою йому послідовністю і наполегливістю вспів за короткий час вивести справу купівлі дому з мертвої точки задумів, до стану переговорів за ціну купна.

Українська громада вірить, що він, разом з діловим комітетом, до якого між іншими, увійшли такі ентузіясти діла як пп. Вардиґа, Тісик, Флис, Данилюк і пані Скрабоня, вже в скорому часі справу оформлять під правним оглядом та переймуть іменем клюбу титул власника. — Всі бажаємо їм успіхів.

О. Б.

Бостон, Масс

Будова нової української святині

Наша Українська Православна Громада в Бостоні 9-го вересня 1957-о р. за Божою поміччю почала будову нової величавої української святині в честь святого апостола Андрія Первозванного, основоположника віри Христової в Україні. Радіємо, що давні мрії українців в Бостоні нарешті здійснилися, хоч і знаємо, що це поклало на нас колосальні фінансові зобов'язання. Крім $30,000 за площу під будову церкви, крім майбутнього її викінчення, малювання та устаткування її всередині, сама будова церкви буде коштувати більше як 230,000 долярів. Це надто велика сума для нашої громади, яка складається з самих робітників. В минулому наша громада завжди вирізнялась своєю жертвенністю. Тепер ми так себе переобтяжили будовою, що самі потребуємо помочі. На протязі 45-річного свого існування нашої Церковної Громади, ми перший раз просимо Вас, дорогі Брати і Сестри, допоможіть нам своїми щедрими датками в будові нашої рідної святині.

Комітет збирання фондів видав кольорові картки, які висилає знайомим і рідним в Америці і Канаді. Нехай ця картка розкаже Вам про красу Церкви, що величчю своєю буде говорити про духовне багатство нашого українського народу. Най ця картка скаже Вам, якого великого діла Ви стали учасником.

Бостонська громада св. ап. Андрія ніколи не забуде вашої доброти. Бостонські щоденники поміщують знимки про поступ будови святині. Церква ця — має бути окрасою міста Бостону. Під церквою має бути велична заля, на 18 стіп ширша від самої церкви. П'ятибанна церква в загальному подібна до Миколаївського Собору в Києві. Заля буде на 500 місць, буде гол і кухня та менші залі на школу українознавства. В цій залі зможуть відбуватися збори різних товариств і організацій, як 238 Відділ УНСоюзу, Сестрицтво Пресв. Покрови, Православної Ліґи Молоді та Союзу Українок Америки. Як бачимо, то ця заля буде центральним місцем для всього озганізованого нашого життя в Бостоні.

Цю будову проєктував відомий архітект із Торонта Юрій Кодак, який вивчав нашу архітектуру в Києві. Архітектурний Комітет складався з інженерів А. Прухніцького, В. Хомина, Д. Гурина і пана Махарця. Наша громада вже від давна відчувала потребу мати свою величаву церкву і свій народній дім. Тепер ми здійснюємо ці наші мрії, матимемо де молитися, і матимемо залю, де зможемо працювати для нашої громади, всі і давно і новоприбулі, і старші і молоді, головним чином ці останні, бо матуть можливість триматися своєї церкви і свого народу.

Ми тішимося, коли бачимо, як зростають мури нашої церкви, але тут дійсно „з журбою радість обнялась", бо ми і журимося, що не маємо самі стільки грошей, щоб викінчити цю нашу прекрасну церкву. Тому просимо всіх українців, щоб складали щедро на будову святині св. Андрія. Через Бостон переїждҗали численні наші іміґранти, і ми їх щиро вітали. Просимо їх тепер, і всіх інших, щоб відгукнулися на цей наш заклик-просьбу. „Два рази дає, хто скоро дає", — каже наша приповідка. І вона правдива в нашому випадку. Пожерти просимо пересилати на адресу:

Peter Moroz
87 Rowe St., Roslandale, Mass.

Досі і численні визначні американці склали пожертви на нашу церкву. Сенатор Джан Кенеді пожертвував 100 дол.

До церковного комітету входять найкращі люди в нашій парафії. Всі ми будемо молитися за тих, що допоможуть нам збудувати нашу Святиню. Будемо молитися і за волю нашого народу. Ми є громадою, яка разом молиться і разом стоїть непохитно в обороні волі й добра нашого народу.

Микола Давискиба

Мілвокі, Віс.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ

Заходами Громадського Комітету та екзекутиви місцевого відділу УККА при матеріяльній жертві майже всіх українців міста Мілвокі, в неділю 9-го лютого ц. р. в просторій залі „Кестел Голл" відбулося урочисте святкування 40-ліття проголошення незалежности Української Народньої Республіки.

В день святкування вранці відбулися Служби Божі за Український Нарід у місцевих українських церквах.

Свято Державности, почалося лише з 5-мінутовим спізненням в приявності 380 осіб. Крім членів української громади були приявні парохи обох українських церков, парох словінської парохії, 7 учасників визвольних змагань 1917-1921 рр., мейор міста Мілвокі Ф. Зайдлер, сенатор В. Проксмайер, три професори університету „Маркетт" та інші американські гості і делеґації поневолених Москвою народів: литовці, лотиші, естонці, хорвати, мадяри, поляки, словаки і словінці.

За порядком стежили члени умісцевого осередку СУМА в уніформах. Святкування почалося співом Американського Гимну, що його відіграла духова оркестра осередку СУМА ім. Павлушкова з Шикаґо. П. Василь Нагірняк відчитав проклямацію Українського Дня Незалежности, оголошену в стейті Висконсін губернатором Верном Томсоном. В дальшому та сама оркестра відіграла Український Національний Гимн.

Святочну Академію відкрив, вітаючи присутніх і виголошуючи вступне слово англійською мовою, голова Громадського Комітету і відділу УККА п. Кость Мандзенко, який виголосив промову теж в українській мові.

Голова Громадського Комітету і відділу УККА представив зібраним керівника святкування п. Василя Нагірняка, якому передав дальше провадження програми свята. Наступними промовцями, яких п. Нагірняк представляв і запрошував до слова, були сенатор В. Проксмайер, який вітав УККА і зібраних зі святом незалежности. Він підкреслив факт героїчного спротиву і боротьби Українського Народу за свободу продовж минулих 40 років, як рівнож доцінив орґанізовану українську роботу в Америці, що так тісно зв'язана ідеалами свободи і незалежности з народом в Україні. В дальшому сенатор нав'язав до подій дня, говорячи про зброєння, скорочення федеральних видатків та зменшення податків.

Проф. Д-р Роман Смаль-Стоцький виголосив головну промову, в якій переходячи головні етапи історії та нав'язуючи до особливого значення проголошеного акту незалежности, підкреслив незломну волю і всеневгасаючий дух Українського Народу, що весь час мужньо триває в боротьбі за найвищі ідеали. Наприкінці промови прелеґент, згадуючи про визвольні змагання, представив присутніх на залі учасників тих змагань в 1917-1921 рр., що сиділи на спеціяльно для них відведених місцях першого ряду. Українці і присутні американські гості рясними оплесками вітали і вшановували кожного з представлених учасників визвольних змагань.

Наступним промовцем був мейор міста Мілвокі Ф. Зайдлер, який вітав і дякував українцям за народні культурні надбання і добру роботу, яку провадять серед своєї спільноти. Він закликав Українців писати своїм землякам в Україну про те, як справи виглядають у вільному світі, щоб тим дати більш моральної підтримки до боротьби і скинення російсько-комуністичного панування.

Після промови мейора п. В. Нагірняк відчитав телеграми й листи з поздоровленнями та привітаннями від губернатора стейту Висконсін Верном Томсона, сенатора Олександра Вайлі, конґресмена Генрі Ройса, Л. Сміта, К. Заблоцького і В. Вен-Пелта. Крім того були прочитані рекорди, внесені в Конґресі 21-го січня ц. р. конґресменами К. Заблоцьким, Л. Смітом і Г. Ройсом.

Наступним промовцем був д-р Бела-Ковріґ, професор Маркетт університету в Мілвокі, колишній президент королівського університету в Будапешті, який свою довшу й надхнену промову розпочав згадкою про твір „Мазепа". Він підкреслив потребу спільного фронту з українцями в боротьбі з окупантом, згадуючи з захопленням і високим признанням про перші совєтські танки, що вирушили на здушення повстання мад'ярів у 1956 р., в яких знаходилися вояки-українці, що без вагання і негайно перейшли на сторону мад'ярських повстанців, повертаючи вогонь танків у сторону совєтських лав.

Д-р Христофер Спалатін проф. університету Маркетт, член слов'янського інституту і член вільної хорватської Академії промовляв хорватською мовою, підкреслюючи й високо оцінюючи героїчну поставу укр. народу та закликаючи до конечної співпраці в боротьбі з комунізмом, без огляду на те, що українці борються з Москвою, а хорвати з Београдом.

Від литовців промовляв п. Леонардас Дарґіс, голова американсько - литовського Комітету. Від лотишів говорив п. Джан Пенікіс, представник латвійського допомогового Комітету. Обидва промовці, підкреслюючи мужність і незломність Українського Народу, закликали до об'єднання в боротьбі. Від поляків промовляв у польській мові проф. Казимир Вернер, представник організації польських комбатантів, що в рядах польської армії брав участь в поході на Київ, яка, як він сказав, ішла „за вашу й нашу вольність". Всіх промовців присутні нагороджували рясними оплесками.

В концертовій частині виступав мішаний хор та духова оркестра осередку СУМА ім. Павлушкова з Шикаґо. Хор під проводом проф. О. Плешкевича і оркестра під проводом проф. І Барабаша. Мішаний хор, що виконав ряд пісень і досить солідного репертуару творів укр. композиторів, як К. Стеценка „Прометей" та М. Лисенка „Вічний революціонер", зі своєю програмою справився добре. Виступ хору в Мілвокі перевищив свої доцьогочасні виступи стецького рівня виконання як і хорової дисципліни, що є доказом все зростаючої і солідної праці хору, за що належиться признання дериґентові і всім співакам.

Духова оркестра справилась з своєю програмою також добре. На вирізнення заслуговують такі точки: „Засяло сонце", „Владико неба і землі" та марш УПА. В загальному враження гарне і поступ в праці музикантів видно щораз більший, що є великою заслугою дериґента і членів оркестри. Окремі точки хору й оркестри були нагороджувані довготриваючими оплесками присутніх.

На загал академія пройшла імпозантно. Всі передбачення, точність і порядок виявили вправну руку організаторів, для яких взірцевий перебіг академії та повне задоволення присутніх і американців і українців будуть нагородою та найбільшим признанням.

К. М.

СХОПЛЕНО ДИТИНУ ЦИВІЛЬНОГО АМЕРИКАНЦЯ В ЯПОНІЇ

Нага, Японія.— На японському острові Окінава, біля американської морсько-летунської бази, невідомі злочинці ввійшли ніччю через вікно до дитячої кімнати в помешканні американського цивільного урядовця Бреді Д. Ґітта, й схопили його 6-тижневу дитину. Американське військо й японська поліція оточили цілий той обшир і поробили застави на всіх шляхах.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
при співучасти
ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ НЮ ЙОРКУ І МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ

СКЛИКАЄ

на П'ЯТНИЦЮ, 28-го БЕРЕЗНЯ 1958 р.
у приміщенні **УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ**
при 140 — Друга Евеню (між 8 і 9 вулицями)

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНУ НАРАДУ

до участи в якій запрошує
Вш. Конвенційних Делеґатів, Урядовців та Представників ось-яких Відділів Нюйоркської метрополітальної округи:
3, 5, 6, 8, 14, 25, 27, 37, 42, 46, 64, 65, 66, 69, 70, 76, 97, 104, 117, 130, 133, 142, 152, 155, 158, 160, 168, 170, 171, 182, 184, 194, 196, 200, 203, 204, 209, 210, 211, 213, 219, 234, 270, 272, 275, 281, 286, 287, 293, 294, 298, 306, 310, 315, 322, 325, 327, 342, 344, 359, 361, 371, 380, 393, 413, 433, 435, 450, 455, 457, 459, 485, 489 і 190
з ось-яких місцевостей

•

НЮ-ЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ:
Ню Йорк, Бруклин, Бронкс, Асторія, Озон Парк, Джамейка, Йонкерс, Бабилон, Гемстед, Стаплетон, Гастінґс ан Гадсон.

та

НЮ-ДЖЕРЗЬКОГО СТЕЙТУ:
Джерзі Ситі, Нюарк, Елизабет, Байон, Ірвінґтон, Картерет, Пассейк, Петерсон, Клифтон, Перт Амбой, Гиллсайд, Раґвей, Линден і Мейплевуд.

•

В нараді візьмуть участь члени головного Екзекутивного Комітету, місцеві члени Головного Уряду УНСоюзу та редактор „Свободи".

•

Важливі справи, які будуть предметом наради, вимагають ОБОВ'ЯЗКОВОЇ приявности представників ВСІХ запрошених на нараду Відділів.

ПОЧАТОК точно о год. 7:30 вечора.

Всі, як один, на ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ в обороні чести Української Нації і Голови Держави сл. п. Симона ПЕТЛЮРИ.

ВІЧЕ відбудеться в **НЕДІЛЮ, 16-го БЕРЕЗНЯ 1958 р.** — о год. 1:30 по пол. — в залі **УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ (140-142 — 2nd Ave.).**

В ПРОГРАМІ: виступи членів Політичної Ради УККА Т. БАК-БОЙЧУКА і І. ВОВЧУКА та схвалення резолюцій проти тенденційно насвітленого у паризькій телевізії судового процесу з 1926 р., які будуть переслані до французької амбасади.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ

Концерт Василя Мельничина у Відні

Ще не затерлися сліди після концерту нашого молодого мистця співака, бо тут і там ще визирають плякати на парканах при головних вулицях Відня, — ще в добрій пам'яті враження з концерту, бо на засіданню комітету створеного для влаштування свята в честь Т. Шевченка звернулися до мене, щоб спровадити Мельничина до Відня. Та ба, він вже не в Італії, але в Америці.

Концерт Василя Мельничина, влаштований концертовою дирекцією Тов. Прихильників Музики в залі Брамса — це після довшого часу (після концерту нашого челіста Григорія Бемка) знову одна спроба, так сказати б переможна спроба нашого молодого артиста з Америки на віденському ґрунті, увінчана в цілості успіхом.

Заля Брамса, в палаті Муз. Товариства, одна з найкращих своїм елеґантним простором і своїми золотими прикрасами. Вона ніби сама про себе навіяна духом високого мистецтва і несвідомого аристократизму, що так благодатно дихає на нас у кожній святині мистецької краси. В цій святині виступають з концертами найкращі мистці цілого світу і в ній не завагався виступити також і наш молодий співак. Програму концерту заповнили різноманітні пісні українських, італійських, німецьких і англійських чи пак американських авторів. Програма аж зарізноманітна — в різних стилях. Найкраще випали українські та італійські пісні, в яких він показався як дійсний мистець і знаменитий інтерпретатор.

В першу частину програми увійшли пісні й арії А. Страделлі, Шуберта, Лисенка, Січинського і Лопатинського, а завершила арія Маєрбера з опери „Африканка" „О парадізо". В Шуберта тяжко показати свій голос, задержуючи його стиль, але українські пісні як „Думка" — Лисенка, „Як почуєш вночі" — Січинського, та „Надії" — Лопатинського дозволяють співакові показати його в повній красі і силі. І цього співак доконав. Першу частину закінчив арією з „Африканки", виконуючи її з надзвичайною легкістю. Тут він показав, що його голосова техніка на правильній дорозі. Його голос звучить свобідно і спокійно без жадного напруження мускулів у всіх позиціях. Відчувається, що найвищі тони міг би ще краще розвинути.

Другу частину концерту почав піснею: „Мамо моя" — Гнатишина. В багатьох із української публіки, особливо ж в тих, в яких чужина ще не вбила щирої, української душі, зауважилися сльози на очах. Неодин з них покинув матір в рідній стороні і вже більше її не побачить. Пісня, в яку Мельничин стільки душі вложив, зробила на слухачів і на мене самого надзвичайне враження. Думаю, що він та Іра Маланюк, яка наспівала цю пісню на грам. плитівку, це дотепер найкращі виконавці. В чисто українському стилі скомпонована пісня М. Фоменка — „Тече вода в синє море" у виконанні співака дуже подобалася, як також і „Пісня" — Гнатишина, знана з плити наспіваної М. Скала-Старицьким. Задоволяюче випали пісні Ґадена, Вольфа і Бріджа виконані в англійській мові. Програму другої цастини закінчив арією з Тоски. Однак публіка розбурена успіхами не пустила його так скоро із сцени та змусила до багатьох надатків.

Три ціхи характеризують нашого співака, а саме: музикальність, доброта душі і інтеліґенція. Потрібно йому тільки практики і практики на сценах. Було б шкода, якби такий голос пропав. В Европі мають молоді співаки багато можливостей. Нині така маленька держава, як Югославія має 11 театрів, в яких ставлять опери. Цікаво, скільки опер має Америка?

Віденська критика, яка є надзвичайно гостра, підчеркнула також „теплий і вирівнаний голос" нашого співака. Чисельна україн. публіка прийняла його виступ з великим вдоволенням. В неділю після концерту заспівав він теж і в церкві св. Варвари з хором „Вірую" та „Отче наш", віддаючи Богові, що Боже.

З поворотом Мельничина до Америки, після студій в Італії у великого маестра Тіта Скіпи, бажаємо йому і там багато успіхів.

Підтримуймо своїх молодих мистців у їх змаганнях! Вони несуть нашу культуру в широкий світ і кладуть цеглу на велику будову нашого спільного храму.

Андрій Гнатишин

Відень, 15-го II, 1958

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні місячні збори членів Б-ва св. Юрія, 239 Відд. відбудуться в суботу (третя субота в місяці), дня 15-го березня 1958 р., в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin, від год. 5-ої до 7-ої. — д-р В. Галан, предс.; М. Ковальчук, секр.

Український Народний Союз це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і Ваших рідних матеріяльно. Це значить, бути співласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

Х-ий Загальний З'їзд Центрльного Допомогового Об'єднаання в Австрії

25 січня 1958 року відбувся в Зальцбурзі десятий Загальний З'їзд Українського Центрального Допомогового Об'єднання в Австрії. У З'їзді взяли участь 34 делеґати (з гістьми 43 особи) з 23 осередків. Церковні кола були заступлені генеральним вікарієм о. прелатом доктором Мироном Горникевичем та о. д-ром Володимиром Ґавлічем — парохом Відня.

З'їзд відкрив дотеперішній урядуючий і виконуючий обов'язки Голови цієї Установи о. Іван Дашковський, вшановуючи пам'ять проклямування України та трагедії під Крутами. Також віддав честь пам'яті д-ра Миколи Ковалевського — б. Голови УЦДОА, який помер в 1957 р. в Інсбруці та пам'яті о. протоєрея Василя Вишивана, б. Адміністратора Української Автокефальної Церкви на Австрію, який помер в 1957 р. в Канаді.

З'їздом проводив п. Теофан Глинський б. директор ЗУАД Комітету на Австрію як предсідник та мґр. Андрій Мельник як заступник предсідника. Секретарювали: п. д-р Зощук-Пріс-невська та п. Куфлинський Гр.

З обширного звіту, який зложив виконуючий обов'язки голови о. Дашковський, доповідалися делеґати, що установі, яка досі охопила 2,470 осіб, довелося працювати серед дуже невідрадних імовин, бо працівників було дуже мало, а фондів майже ніяких. Мимо того вдалось Управі нав'язати поважні зв'язки з багатьма організаціями в краю і за океаном, заложити, — хоч ще не цілком повну і докладну, — евіденцію українців - залишенців в Австрії, видати 5 чисел „Бюлетеню", який від травня 1957 р. виходив що 2 місяці та прийти нашим залишенцям з матеріяльною допомогою в сумі понад 80,000 шіль.

Великою болячкою Установи був і є хронічний брак допомогових фондів. Щойно в останніх місяцях минулого року ситуація поліпшилась в наслідок прислання ЗУАДК-ом у Филаделфії 2,500 дол. Ця квота в злуці з допомогою „Самопомочі" в сумі приблизно 900 дол. та іншими меншими датками уможливила установі розпочати свою допомогову акцію. Управа УЦДОА допомогла рівнож в організації 3-тижневої вакаційної оселі для 50 дітей, яку влаштувало Українське Душпастирство Зальцбурґ.

В дискусії, яка розвинулася після звіту о. Дашковського та других членів уступаючої Управи УЦДОА, поодинокі бесідники були повні признання для повної посвяти праці о. Дашковського, здаючи собі добре справу з того, що вдержання при житті цієї нашої установи, леґалізованої австрійською владою — це його заслуга. І тому не диво, що мимо його неохоти нести дальше цей важкий тягар на своїх плечах, вибрано його надалі на голову через акламацію.

В склад Управи ввійшли: голова — о. Іван Дашковський, Зальцбурґ; заступник голови — дир. Теофан Глинський, Відень; заст. голови — п. Афанасій Леша, Куфштайн; секретар — п. Плятон Русинко, Зальцбурґ; касир — п. Семен Болгарів, Зальцбурґ; член Управи — о. д-р Володимир Ґавліч, Відень; член Управи — п. Роман Богач, Зальцбурґ; заступники членів Управи — п. Григорій Куфлинський, Зальцбурґ; п. Михайло Машовець, Грац; Контрольна Комісія — д-р Маркіян Дзерович, Відень; дир. Маркіян Кісілевський, Зальцбурґ; п. Василь Безпалко, Шпітталь; заступники Контр. Ком. д-р Олександер Рибачевський, Бреґенц; п. Володимир Задурович, Куфштайн; Суд Чести: проф. д-р Володимир Залозецький, Відень; п. Ольга Левицька, Відень. — В склад Управи ввійшли з титулу своїх урядів також представники обох Укр. Церков в Австрії.

Ухваленням пляну праці та затвердженням прелімінаря бюджету на надходячу каденцію — закінчено наради, хід яких був річевий та поважний.

Т. Глинський,
предсідник З'їзду.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри цейних українських працівників.

• РОЗШУКИ •

Пошукую синів
ЮРІЯ І РОМАНА ЯРИМОВИЧІВ,
пропавших під Бродами. Хто знав би щонебудь про них, Прошу писати до:
Olena Jarymowycz-Mandryka
R. — 1, Caneyville, Ky.

Степан Оліховський, син Віктора, пошукує свою сестру АННУ ОЛІХОВСЬКУ, доньку Віктора, з с. Токи, Збаражчина, — має знаходитися в Америці. Брат Анни знаходиться на Сибірі. Прошу писати на адресу:
Осип ПРОКОПИШИН
1414 N. Maplewood Ave.
Chicago 22, Ill.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, ч. 4026. Чи фатальний упадок?

— Це є зовнішній край фортеці, — сказав Бен. — За цим муром — воля.

Тарзан спритно видряпався на вершок... Але старезні руїни не витримали!

Враз вся стіна завалилася, і темрява огорнула мавполюда, коли камінь ударив його в голову!